

อาหารสมอง

● วรากรณ์ สามโกเศศ

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

บมีนมาร์เป็นเพื่อนบ้านสำคัญของเรา แต่ดูเหมือนสังคมไทยรู้เรื่องการเลือกตั้งครั้งสำคัญที่จะเกิดขึ้นในวันที่ 8 พฤศจิกายน ที่จะถึงนี้นั้นไม่มากนัก หากย้อนหลังประวัติศาสตร์ไปเมื่อปี 1962 พม่าซึ่งเป็นชื่อเดิมมีการปฏิวัติเพื่อเข้าสู่เส้นทางที่เรียกว่า **Socialist Burmese Way** และนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปี 1990 ก็ไม่มีเลือกตั้ง รัฐบาลทหารครองอำนาจมาตลอด

ในปี 1990 มีการเลือกตั้ง **นางอองซาน ซูจี** (ลูกสาวของผู้ก่อตั้งกองทัพพม่า และถือกันว่าเป็นบิดาของเมียนมาร์สมัยใหม่ อันเป็นผลจากการเป็นผู้นำต่อสู้อังกฤษ ผู้เป็นเจ้าของานิคม จนได้รับเอกราช หลังสงครามโลกครั้งที่สอง) ได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงท่วมท้น คะแนนรวมได้กว่า 60% และได้คะแนนจากที่นั่งในรัฐสภา 80% แต่ก็ได้ไม่เป็นที่ประธาภิรมย์ รัฐบาลทหารคุมขังไว้ในบ้านเป็นเวลา 15 ปี

พรรค NLD (National League for Democracy) ของเธอ บอยคอตเลือกตั้งในปี 2010 ตามรัฐธรรมนูญใหม่ อย่างไรก็ดี ในปี 2012 พรรค NLD ก็ส่งคนลงเลือกตั้งซ่อมซึ่งมีจำนวน 45 ที่นั่ง ปรากฏว่าพรรค NLD ได้รับเลือกตั้งถึง 43 ที่นั่ง

รัฐบาลเมียนมาร์เปิดกว้างมากขึ้นทุกที **ประธานาธิบดีเต็ง เส่ง** ชักชวนอองซาน ซูจี หรือชื่อที่คนเมียนมาร์เรียกอย่างรักใคร่ว่า **The Lady** ลงเล่นการเมืองซึ่งมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น เธอก็ร่วมมือลงสมัครรับเลือกตั้งและได้เป็นตัวแทนราษฎร แต่ไม่สามารถพึ่งทนายบพญัตติในรัฐธรรมนูญที่ระบุว่า **ผู้มีสามีหรือภรรยา หรือลูกเป็นคนสัญชาติอื่นไม่สามารถเป็นประธานาธิบดี** ได้ ดังนั้น เมื่อการเลือกตั้งทั่วไป 2015 นี้มาถึงอย่างไรเสียเธอก็ไม่ได้เป็นประธานาธิบดี (จะแก้รัฐธรรมนูญได้ต้องมีเสียงเกิน 75% แต่ในสภาที่มีตัวแทนทหารอยู่ 25% จึงหมายความว่าถ้าทหารไม่ยอมก็แก้ไขไม่ได้)

ในจำนวนกว่า 90 พรรคที่ส่งคนลง

เมียนมาร์เลือกตั้ง 2015

เลือกตั้งจริงๆ แล้วมีเพียง 2 พรรคใหญ่เท่านั้นที่ต่อสู้กันคือ **พรรค USDP** (Union Solidarity and Development Party) ซึ่งเป็นแขนขาของทหารที่ครองอำนาจกับ **พรรค NLD** (National League For Democracy) ซึ่งเป็นพรรคของ The Lady การเลือกประธานาธิบดีของเมียนมาร์ก็ซับซ้อนพอควร คือเลือกกันเดือนพฤศจิกายน แต่จะได้ประธานาธิบดีต้องรอจนถึงเดือนมีนาคมตามรัฐธรรมนูญ สภามันมีวุฒิสมาชิก 224 คน ในจำนวนนี้เป็นโควตาของทหาร (เรียกว่า Army Representative อยู่ 25%) เสีย 56 คน มีให้เลือกตั้ง 168 คน

สภาล่างหรือสภาผู้แทนราษฎรมี 440 คน เป็นของทหาร 25% คือ 110 คน และที่เหลือ 330 ให้เลือกตั้ง ดังนั้น จึงมีจำนวนทั้งสภามันและสภาล่างรวม 664 คน เป็นโควตาของทหารรวม 166 คน มีให้เลือกตั้ง 498 คน

หลังเลือกตั้งแล้ว 3 กลุ่ม คือ **สภามัน สภาล่าง และทหาร** จะส่งตัวแทนมาแข่งเป็นประธานาธิบดีกลุ่มละ 1 คน รวมเป็น 3 คน และมาลงคะแนนในที่ประชุมรวมทั้งหมด 664 คน คนที่ได้คะแนนสูงสุดได้เป็นประธานาธิบดี อีก 2 คน ที่เหลือเป็นรองประธานาธิบดี

เห็นได้ชัดว่ากลุ่มทหารได้เปรียบ เพราะมีที่นั่งแน่นอนอยู่แล้วคือ 25%

ของ 664 คน คือ 166 คน พรรค USDP จึงมีโอกาสชนะสูง แต่โลกนี้ก็ไม่มีอะไรแน่นอน ถ้า The Lady ได้รับคะแนนเสียงท่วมท้น ก็อาจชนะได้ คาดว่าเธอจะได้รับคะแนนนิยมจากกลุ่มบางมัน (ชาติพันธุ์พม่าประมาณ 2 ใน 3 ของประชากรพม่า 50 ล้านคน อีก 1 ใน 3 คือชนกลุ่มน้อย เช่น ไทยใหญ่ มอญ กะเหรี่ยงคะฉิ่น ฯลฯ ซึ่งมีอยู่ 7 กลุ่มใหญ่) ซึ่งอยู่หนาแน่นทางใต้และตอนกลาง บริเวณนี้มีการเลือกตั้ง 291 คน ส่วนชนกลุ่มน้อยรวมกันมีการเลือกตั้ง 207 คน

คาดว่าชนกลุ่มน้อยจะเลือกพรรคของชาติพันธุ์ตนเอง ซึ่งถ้าหากรวมตัวกับ NLD แล้วก็นำหวาดหน้าสำหรับพรรค USDP พอควร แต่พรรค UNDP มีความชัดเจนว่าถ้าชนะแล้วประธานาธิบดีเต็ง เส่ง จะได้เป็นประธานาธิบดี ส่วนพรรค NLD ยังไม่มีความชัดเจนเนื่องจาก The Lady ไม่อาจเป็นได้

อองซาน ซูจี

จึงต้องมีตัวแทน ซึ่งส่วนใหญ่ที่สนิทกับ The Lady ก็สูงอายแทบทั้งนั้น

เคยมีข่าวลือว่า **นายพล ฉ่วย มาน** ซึ่งเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร และเป็นประธานพรรค USDP อาจเป็นสะพานเชื่อมกับ The Lady ได้ดี เพราะนอกจากจะมีคนนิยมแล้ว ยังเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเสรีนิยมของ The Lady **เมื่อร่วมมือกันแล้วก็อาจแก้ไขรัฐธรรมนูญที่เป็นขวกหนามขวางทางเธอได้** อย่างไรก็ดี เมื่อไม่นานมานี้ นายพล ฉ่วย มาน ก็ถูก **"ปฏิวัติเสีย"** ถูกถอดออกจากทั้งสองตำแหน่งเพราะดูจะใกล้ชิดพรรค NLD และ The Lady เกินไป

เรื่องหนึ่งที่เป็นกระแสที่นำกลัวก็คือ **การต่อต้านมุสลิม** อันเป็นผลจากบทบาทของชนกลุ่มน้อยชาวโรฮิงญาซึ่งเป็นมุสลิมอยู่ทางตะวันตกของเมียนมาร์ ในรัฐอาระกันที่ติดกับบังกลาเทศ (เมียนมาร์มีพรมแดนติดกับอินเดียน บังกลาเทศ ลาว และไทย) โรฮิงญา มีประชากรประมาณ 1.3 ล้านคน ในเมียนมาร์ การฆ่าฟันกันระหว่างชาวพุทธและมุสลิมมีมาตลอดเวลา ในช่วง 1-2 ปี ที่ผ่านมาสามาคมเพื่อคุ้มครองชาติพันธุ์และศาสนา (พุทธ) ซึ่งเรียกกันว่า Ma Ba Tha มีพระผู้ใหญ่หลายรูปเป็นผู้นำต่อต้านมุสลิม และได้รับความรู้สึกร่วมจากชาวเมียนมาร์จำนวนมาก (ในการสมัครรับเลือกตั้งครั้งนี้ไม่มีมุสลิมแม้แต่คนเดียว) **กระแสความรู้สึกเช่นนี้เป็นสิ่งคุกคามสันติภาพและความสงบของประเทศได้ในเวลาต่อไป**

ประธานาธิบดีมีวาระ 5 ปี คนส่วนใหญ่

เชื่อว่าประธานาธิบดีเต็ง เส่ง อาจไม่ต้องการ
อยู่ครบเทอมเนื่องจากปัญหาสุขภาพ บุคคล
ที่มีบทบาทสำคัญในปัจจุบันอีกคนคือนายพล
Min Aung Hlaing ผู้บัญชาการทหารบก

บรรยากาศเลือกตั้งของเมียนมาร์คึกคัก
มาก เนื่องจากประชาชนได้มีโอกาสเลือกตั้ง
เป็นครั้งที่ 3 ในเวลา 53 ปี (ถ้าไม่นับเลือกตั้ง
ซ่อมในปี 2012) ระบอบที่มีบิ๊ยะและรูป
ตลอดจนผู้สมัครยื่นพุดบรเว้งกันไปทั่ว
คล้ายบรรยากาศเลือกตั้งของไทยสมัยก่อน
ที่อาศัยสไตล์การหาเสียงแบบวิ่งตัวเช่นนี้

**ในการลงคะแนนเลือกตั้งของผู้อยู่ใน
ต่างแดน เรียกได้ว่าเมียนมาร์ล้ำหน้าไทย
ก็ได้ เพราะเพียงไม่กี่การเลือกตั้ง ก็สามารถ
จัดให้มีการเลือกตั้งสำหรับคนเมียนมาร์
ในต่างแดนได้แล้ว** เพียงแต่ไปใช้สิทธิกัน
น้อยมาก เนื่องจากข่าวสารมีจำกัดและมีปัญหา
เรื่องบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งอยู่มาก

ไม่ว่าใครจะชนะเลือกตั้งจากการ
ลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งประมาณ
30 ล้านคน การหันกลับ ไปปิดประเทศ
อย่างเต็มไม่มีทางเกิดขึ้นแล้ว เมียนมาร์
เปิดกว้างมากขึ้น **โดยเป็นประเทศสุดท้าย
ของ ASEAN ที่ยอมให้พลเมืองของ
ประเทศสมาชิกเข้าประเทศได้โดยไม่ต้อง
ขอวีซ่า** (เดินทางด้วยเครื่องบินจะมีปัญหา
น้อยสุด) อย่างไรก็ดี ผู้เชี่ยวชาญในโลก
ตะวันตก เชื่อว่ายังมีโอกาสของการกลับไปสู่
บรรยากาศของปี 1990 เมื่อพรรคของ
The Lady ชนะเลือกตั้งแต่ไม่ได้เป็นรัฐบาล
ผู้เขียนไม่เชื่อว่าสถานการณ์แบบปี 1990
จะกลับมาอีกถึงแม้ The Lady จะชนะแบบ
ถล่มทลายก็ตาม ช่วงเวลาระหว่างพฤศจิกายน
ถึงมีนาคม ก่อนที่รู้ว่าใครเป็นประธานาธิบดี
จะเป็นเวลาของการต่อรองระหว่างพรรคและ
กลุ่มการเมือง เพื่อหาทางออกให้ประเทศและ
กลุ่มอำนาจของตน “อากาศ” ที่มีให้หายใจ
มากขนาดนี้ จะทำให้มีโอกาสในการเกิดอาการ
ผิตสำแดงต่ำถึงต่ำมาก

ดูๆ ไปแล้วการเมืองไทยกับเมียนมาร์
ไม่แตกต่างกันมากนัก ถึงแม้เราจะมี
“ประชาธิปไตย” กันมาแล้วถึง 83 ปี
ในขณะที่เมียนมาร์เพิ่งมี “ประชาธิปไตย”
ยุคใหม่ไม่ถึง 5 ปี